

Slavenski dom

Štev. 29

V Ljubljani, 5. februarja 1936

Leto 1.

Iz Abesinije:

Na frontah precej novega

Oba nasprotnika zbirata sile za nove boje

Addis Abeba, 5. februarja. Rp. Iz Addis Abebe poročajo, da se je kljub nasprotnim italijanskim vestem, ki pravijo, da ni na abesinskih bojiščih nič novega, vsrila na severnem bojišču nova velika bitka. Čete rasa Sejuma so napadle italijanske položaje med Hausienom in Adigratom. Bitka se je začela v petek zvečer, pa se ni do danes vojna sreča še nikomur nasmejala. Boji so po abesinskih vestih silno ogorčeni in imata obe strani že veliko število mrtvih. Z južnega bojišča poročajo o spopadih med italijanskimi in abesinskimi predstražami. V provinci Vale zbirajo Italijani znatne sile, zlasti veliko število tankov in oklopnih avtomobilov. Računajo, da bo general Graziani skušal zdaj prodreti proti severovzhodu do Cigne, mesta, ki predstavlja važno postojanko na poti do Addis Abebe.

Bitka pri Negelji

Addis Abeba, 5. februarja. Po službenih poročilih abesinskega vojnega ministrstva se je včeraj vsrila na južnem bojišču 20 km severno od Negelje velika bitka med oddelki rasa Asade in med Italijani. Na italijanski strani je stopilo v akcijo veliko število lahkih topov. V bojih so bili Italijani v premoči in so prizadeli Abesince precejšnje izgube. Službeno javljajo o 100 mrtvih na abesinski strani in 30 ubitih na italijanski strani. Danes se v Addis Abebi razširile tudi vesti, da namerava abesin-

ska vlada zapleniti z zakonom vse italijansko premoženje na abesinskem ozemlju.

Graziani zbira

Addis Abeba, 5. februarja. Tp. Abesinski avijatiki, ki so se vrnili s svojega izvidniškega poleta iz province Sidam, potrjujejo včerajšnje vesti o zbiranju italijanskih sil. Po teh poročilih Italijani naglo koncentrirajo svoje motorizirane oddelke jugovzhodno od Ergalena, ker je ozemlje med Ergalenom in Uadarom nepretrgno. V Addis Abebi mislijo, da namerava Graziani zbrati čim več svojih oddelkov za to, da bi preprečil vsako prodiranje Abesincev s planin. Abesinski avijatiki so uporabili italijansko taktiko in so na abesinska naselja, ki so se že udala Italijanom, metali veliko število letakov, v katerih pozivajo prebivalstvo, naj z gverilsko vojno in z lojalnostjo pomaga rasu Desti, da bo premagal sovražne sile in vzpostavil cesarjevo oblast.

Nova mobilizacija v Abesiniji

Džibuti, 5. febr. Rp. Po poročilih iz Dessie abesinski glavni stan v naglici preureja in preustroja svoje sile, da bi mogel implepre onemogočiti večje italijanske akcije na južni in na severni fronti. Ojačenja, ki jih bodo Abesinci dobili po najnovejši mobilizaciji, bodo sorazmerno razdelili na južno in na severno fronto, ter je po mnogih znakih moči služiti,

da bo naslednji italijanski udarec prišel s severne strani. To pa zaradi tega, da bi Italijani izkoristili demoralizacijo, ki se je pojavila med abesinskimi četami po zadnjem težkem porazu v Tembienu.

Zdi se, da abesinski glavni stan zdaj koncentrira nove sile na severu, da bi prehitel italijanske priprave in italijansko akcijo, kakor so to naredili tudi Italijani, ki so prehiteli abesinske priprave za ofenzivo in sami napadli. Cilj za to zbiranje abesinskih sil bi bil v tem, da si bo skušala abesinska vojska osvojiti nazaj pozicije, ki jih je izgubila v Tembienu v zadnji veliki bitki. Za Abesince je to vprašanje ugleda, zlasti vprašanje neguševega ugleda, po drugi strani pa je treba dvigniti moralo abesinskih vojakov.

Vesti, ki jih o zbiranju tako abesinskih, kakor italijanskih sil poročajo v svet tuji dopisniki, so po večini nekontrolirane in nezanesljive. Obe vojni poveljstva držita svoje priprave v največji tajnosti in je častikarjem absolutno nemogoče, da bi dobili avtentične informacije. Tako Abesinci zanikajo, da bi nameravali obkoliti Makale, kakor so listi poročali včeraj. Italijani pa odločno demantirajo, da bi bili Abesinci sploh kdaj prodrli preko eritrejske meje. Faktično se Abesinci nahajajo v primerini razdalji od vseh italijanskih utrjenih položajev in čakajo odločilnega boja.

se vojaki iz Godjama na fronti bore proti Italijanom.

Na somalski fronti je prišlo do manjših spopadov pri Negelji, kjer so nekateri abesinski oddelki napadli Italijane in jim povzročili precejšnjo škodo in izgube.

Sinoči na Bledu: ob prisotnosti kralja vega zastopnika in bana razdelitev daril.

Zmaga se smehlja Abesincem

London, 5. febr. AA. Posebni Reuterjev dopisnik poroča z abesinske fronte, da usoda mesta Makale, ki je še vedno v italijanskih rokah, še ni odločena. Po vestih iz Addis Abebe se tam ne zahteva zavzetje mesta, vendar pa se poudarja, da tega mesta Italijani ne bodo mogli več dolgo držati.

Po vestih iz Rima pa se na eritrejski fronti ni nič važnega pripetilo. Iz abesinskih krogov se izve, da bo Italijanom zelo težko vzeti nazaj Makale, ker se že vodi hude borbe južno od Adigrata, katerih se udeležujejo čete rasa Sejuma. Abesinci se dalje trde, da so v teh borbah oni zmagali in da je v zvezi s tem neka njihova kolona že presekala cesto Adua-Makale. Po teh vestih so čete rasa Sejuma prodrele daleč v sever.

rozapadni smeri od Makale, kar je bilo v Addis Abebi sprejeto z velikim navdušenjem. V Addis Abebi prevladuje namreč prepričanje, da je zavzetje Makale samo še vprašanje nekaj dni.

Reuterjev dopisnik iz Desiseja izve, da je neko italijansko letalo letelo nad pokrajino Godjam, kjer so bili nedavno neki upori proti osrednji vladi v Addis Abebi. Letalo je metalo letake, v katerih pravijo Italijani, da so premagali rasa Desto, pobili veliko število Abesincev, ostalo pa je pokosilo italijansko topništvo. Obljublja upornikom v Godjamu ojačenja od strani italijanskih čet.

Ta letak je izzval velik odpor v abesinskih krogih, abesinski uradni krogi pa podčrtavajo, da

U Rusiji parlamentarizem?

London, 5. febr. Rp. Angleški listi prinašajo alarmantne vesti, ki jih za zdaj še ni mogoče kontrolirati in ki so bržkone fantastične. Po teh vestih, ki izvirajo iz Moskve, baje Sovjeti pripravljajo spremembo ustave in to v zelo bistvenih vprašanjih. Nova ustava odnosno načrt za njo predvideva splošno tajno volilno pravico in odstranjanje vse dosedaj zakonite razlike med kmeti in delavci, med meščani in proletarci. Vsa glasovanja bodo tajna. Nova ustava bo uvedla tudi faktično demokracijo, katere se boljševiki povsod in na vsa usta polni. Molotov, eden izmed sovjetskih voditeljev je izjavil, da bodo v novi ustavi imeli prostora najboljše elementi parlamentarnega sistema. Sovjetska Rusija je

danes tako močna, da si lahko dovoli popolno demokracijo, ker ne more niti prodor kakršnihkoli elementov več škoditi njeni enotnosti.

Ta nenadni preokret Sovjetov je lahko ali zgolj reklamni trik, ki ga potrebujejo za navezovanje evropske javnosti, kateri Litvinov na vseh konferencah brenka o miroljubnosti in o mednarodni lojalnosti in miroljubnosti, čeprav njegovim vestem malokdo verjame. Lahko pa je tudi poskus, da bi s tem Sovjeti utešili stremiljenja, ki se v ruskih masah vse močneje javljajo in ki gredo za tem, da omogočijo besedo v Rusiji tudi krogom, ki so dozdaj bili brez vsakih političnih pravic.

U Parizu hočejo zvezati Uzhodni, podonavski in sredozemski pakt

London - Pariz - Moskva

Italija trdi: Podonavski pakt ni več aktualen

Berlin, 5. februarja. Rp. Spričo zadnjih razgovorov v Londonu in Parizu je treba zlasti jemati v obzir stališče, ki ga do teh razgovorov jemlje Nemčija. Po nemških komentarjih imajo vsa ta pogajanja glavno osnovo naperjeno proti tretjemu cesarstvu in jih je treba smatrati za boljševsko spletko, ki vidi v nemškem narodnem socializmu svojega najbolj neizprosnega nasprotnika. Čim bolj so pariški razgovori skrivnostni, tem bolj raste v Nemčiji nervoza in tem bolj se dviga prepričanje, da se bo iz tega izcimil sporazum med Anglijo, Francijo in sovjetsko Rusijo.

Poslanstvo Tuhačevskega

Razgovore v Londonu, ki bi drugače bili na pogled čisto nedolžni in bi spadali v vrsto običajnih diplomatskih kramljanj, kakor so v modi danes, popolnoma spreminja skrivnostno gibanje maršala Tuhačevskega v Londonu in zlasti nad vse prijazni sprejem, ki ga je bil deležen od krogov angleške armade. Vsi nemški listi se izprašujejo, kakšno nalogo ima poleg Litvinova sovjetski maršal. Zdi se, da je njegovo poslanstvo v zvezi s vprašanji, ki se med državniiki rešavajo s hitrejšim orodjem, kakor pa so diplomatska pota in pogajanja. Maršal je v teh 10 dneh, kar se je mudil v Londonu, prestudiral britanski vojni stroj in britansko vojno industrijo ter se zlasti seznanil z zadnjimi iznajdbami angleške vojaške obrambe. V torek bo maršal Tuhačevski odšel v Pariz, da nadaljuje razgovore s francoskim generalnim štabom. Tako angleški kakor francoski vojaški krogi o Tuhačevskem docela molče in je javno mnenje navezano zgolj na službene izjave, ki pa so silno skope in skromne.

Zveza paktov

Pariz, 5. februarja. Pariška izdaja »New York Herald« prinaša komentarje o razgovorih, ki so se vršili v Parizu in pravi, da je bil njihov glavni namen zvezati v celoti vse pakte, ki vstajajo na evropskem političnem shodu. Vzhodnemu paktu naj bi se pridružila zveza baltičskih držav, nato bi se s tema dvema spojil pakt o Podonavju, ki bi ga razširili na Malo zvezo in na sovjetsko zvezo. Zadržne dejanje v tej verigi pa bi bil vstop Bolgarije v Malo zvezo. Da do tega dozdaj ni prišlo, je bila kriva Lavalova politika, ki se je ogrevala za direkten sporazum z Nemčijo, zato vse do Lavalovega padca ni bilo moči govoriti o evropski zvezi med pakti in državami. Flandinova smer v zunanji politiki se od Lavalove razlikuje v tem, da smatra pogodbo med Sovjeti in

Francijo za podlago vsem nadaljnjim razgovorom. Ta pogodba naj bi uzakonila vsaj delno pomoč med obema državama. Flandin je izjavil Litvinovu, da bodo to pogodbo brez zavlačevanja ratificirali.

Sredozemlje

Pariz, 5. febr. Najmanj vesti je o zadnjih pariških razgovorih dobila javnost po konferenci med Flandinom in Ruždi Arasom. Zdaj je ugotovljeno, da sta se Flandin in turški zunanji minister razgovarjala o Sredozemlju in o zagotovitvi skupne varnosti za mir. Turčija je po svojem zastopniku zagotovila, da odneha od svoje zahteve po utrditvi Dardanel samo zato, da ne bi otežila razgovorov o Sredozemlju. Nadaljna pogajanja o vprašanju Dardanel se bodo vršila pod angleškim vodstvom, ki

se je izjavila, da je pripravljena pogajati se glede tega vprašanja z Italijo naravnost.

Rim, 5. febr. Tp. Rimski krogi izjavljajo o odločilnih činiteljih, da načrt o podonavskem paktu za Italijo ni več važen, ker ni več tistih pogojev, pod katerimi so prej o podonavskem paktu razpravljali. Sankcije so izzvale razdor med državami ki so se bile o tem vprašanju pripravljene pogajati. Italija je sicer pripravljena sodelovati v akcijah, ki bi vodile do ureditve razmer v srednji in vzhodni Evropi, toda v današnjih trenutkih ji ni mogoče, da bi razpravljala o Podonavju.

so bili pesimisti in so zagovarjali stališče, da Beve ne bo tako strogo kaznovan.

Nekaj minut pred določenim uro sta prišla v dvorano obtožena v spremstvu odvetnikov. Ko je stopil senatni predsednik g. Ivan Brelhi v dvorano, je med občinstvom najprej zašumelo, po prvih besedah pa je nastala grobna tišina. Strokovnjaki in kazenskem pravu so že pri prvem odstavku zašušljali: »Nad 1 leto bo dobil!« Joško Beve je bil po čl. 275 k. z. zaradi kršitve javne morale obsojen na 1 leto in 2 meseca strogega zapora, ker je, izrabljajoč svoj položaj kot dentist, izvršil telesno združitev s tremi pacientkami. Glede ostalih inkriminiranih dejanj, tako glede razširjanja pornografičnih knjig in slik, ter glede prevar je bil oproščen. Prav tako je bil oproščen njegov soobtoženeec Joško Dolničar. Obsojeni Joško Beve imajo plačati dalje stroške kazenskega postopanja in izvršitve kazni, dalje povprečno v znesku 500 Din. Dve zasebni udeleženci pa sta se zavrnili glede svojih odškodninskih zahtev na civilnopravno pot. Bevu se vsteje v kazen preiskovalni zapor od 28. novembra 1934 do 26. februarja 1935.

Ta nečedna afera je torej na I. sodni inštanci za enkrat končana. Popolnoma pa bo likvidirano, ko bo zadnje besedo izreklo kasacijsko sodišče odnošno stol sedmorice v Zagrebu. Nad leto dni je ta afera držala glave kroge v napetosti. Našli so se celo elementi, ki so s posebnimi letaki skušali to afero izrabiti v politične namene, zlasti proti sedajemu režimu, v prvi vrsti proti g. banu.

Beve dobil 14 mesecev

Ljubljana, 5. februarja.

Velika dvorana št. 79 je včeraj ob 17.30 pokazala prav pestro in raznoliko sliko občinstva, ki je hitelo v dvorano, da bi osebno prisostvovalo razglasitvi sodbe v Bevečevem procesu. Vse klopi za občinstvo so bile zasedene in drugi ljubljanski radovedneži so se tiščali kot slanihi v sodu. Občinstvo pa se je rekrutiralo po večini iz krogov »zlate ljubljanske mladine«, pa navzoči so bili tudi meščani z okroglini in zalitimi obrazi. Vsi so se prišli naslajat in poslušati sodbo večinoma iz prav

nizkih nagibov. Med občinstvom pa je reporter opazil tudi nekaj elegantnih dam in damic. Pač bi bil njih poklic kje drugega mnogo važnejši, kakor pa hoditi v dvorano radovednost past in občudovat »junaka dneva«. Afera sama je ono solidno ljubljano razvpila daleč po svetu. Tudi snoči je telefon brnel na vse kraje in javljal tisku Bevečev sodbu v raznih varijantah. Telefon je pel proti Zagrebu in Belgradu, proti Gradcu, Dunaju in Pragi. Baje je tudi radio obvestil naročnike o rezultatu Bevečevega procesa. Splošno je v javnosti sodbu napravila deloma dober vtis, kajti mnogi

Zmaga naših vojaških smučarjev

Bled, 5. februarja.

Včerajšnji dan tekovanja na Pokljuki je pomenil pravi triumf za našo vojsko obenem pa tudi triumf vseh treh vojsk države Male antante. V tako neugodnem vremenu — čez noč je zapadlo skozi meter visoko snega in med tekom je vladal strahovit snežni metež — v tako rekordnem času obvladati v 28 kg težki bojni opremi tako težko progo, kakršna je bila včerajšnja, more le, kdor je res stoodstoten vojak.

Veliko iznenadenje

Ko je Českoslovaška ekipa odnesla — kakor smo že poročali — zmago v patrolnem teku na 30 km, se je splošno pričakovalo, da bo končna zmaga zimskošportnih tekovanj pripadla njej, ker je bilo malo verjetno, da bi naši tekmovalci pri vč-

je bil Koren tudi že na cilju. Za progo je rabil šest sekund manj kakor 57 minut, kar pomeni izredno tekmovalno sposobnost tega našega najboljšega vojaškega smučarja.

S tem, da je dosegel najboljši čas dneva, si je Koren priboril darilo bana dravske banovine gosp. dr. Marka Natlačen. Je to krasna zlata doza, v kateri je vgrajen napis: »Vojaske smuške tekme Male zveze na Poljuki 1936 — najhitrejšemu tekaču ban Dravske banovine dr. Marko Natlačen«.

Kako so tekli drugi

Izredno formo so pokazali vsi štirje naši tekmovalci. Kot prvi je smučal po progi, kakor rečeno, redov. Kezele. Ta je takoj v začetku prešel na vodstvo pred Cehom in Romunom. V prvi tretjini proge je pustil Ceha za seboj nad kilometer, ko je bil sredi

je prvih 7 km dokaj zmerno, ne da bi pretirano trošil svoje energije.

Po sedmem kilometru, torej ob začetku druge polovice proge pa je Višič začel po progi naravnost divjati. Napel je vse sile in dal je iz sebe vse. Posledice seveda niso izostale: kmalu je imel za seboj Ceha, približevali se je začel Romunu. Vendar pa je tedaj tudi Romun »potegnil«, kar se je dalo. Pa našemu Višiču ni šlo. V najstrmejšem delu proge ga je Grad v divjem sunku prehitel. Vsak nadaljnji odziv je pomenil za Višiča povečanje razlike pred Romunom in Cehom in tako je prišel v cilj Višič, ki je dobil robček zadnji, z dveminutnim naskokom. Za progo je rabil 1:03:31, Romun 1:05:50 in Ceh 1:07:49.

Zadnji je tekkel za naše moštvo podporočnik Koren in dosegel, kakor omenjamo že zgoraj, najboljši čas dneva in sicer 55 minut in 54 sekund.

Krona uspehov

Letošnje zimskošportne tekme držav Male zveze pomenijo za naše vojake krono uspehov. Nikdar se

še v nobeni mednarodni konkurenci niso tako krasno uveljavili, kakor letos. Saj če smo pravični, moramo našim tekmovalcem prisoditi, vsaj mi med seboj, tudi zmago v patrolnem teku. Da jim tam tudi formalno ni propadla zmaga, gre samo na rovaš pravil, ki dajejo pri teh tehnikah preveliko veljavo streljanju. Čeravno so namreč naši dosegli daleč boljši čas od Cehov, so Cehi zmagali radi boljšega streljanja in so našim tekmovalcem manjkali samo trije zadetki. S tem pa nikakor ni rečeno, da bi bili naši slabi strelci, ampak gre neuspeh streljanja samo na račun tremo oziroma naglice, s katero so streljali. Strelisce je bilo postavljeno po 18. kilometru in to pod Lipansko planino, t. j. pod najstrmejšim delom proge, kjer se tekmovalci najbolj zmuči. Vsi znervirani so torej tekmovalci prispeli na strelisce, kjer naj bi se odpočili. Tedaj pa so prišli za njimi tudi že Cehi. Naši so takoj začeli streljati in uspehi so bili seveda slabi. Samo en primer: narednik Višič je pri treningu vedno zadel od 10 strelcev vsaj 9 ali najmanj 8 krat. Pri tekmi pa ni zadel niti enkrat.

Ob takih razmerah doseči tako častne rezultate, pomeni, da vsi ti rezultati niso slučajnost, marveč plod resnega, sistematičnega in trajnega dela, ki je letos prvič bilo kronano z zmago na mednarodnih tekmah.

Mladina na morje

Velikopotezna akcija JS v Mariboru

Maribor, 5. februarja.

Lansko leto so odprli v Bakru krasen dom mariborske Jadranske straže. Dom je namenjen v prvi vrsti naši mladini, ki naj najde v svežem zraku ob morju potrebnega oddiha in okrepčila. Zlasti za zapuščen, slabo hranjeno delavsko decu, ki so jo mariborska delavska predmestja prepelna, je vsaj kratko bivanje ob morju neprecenljive vrednosti. Ob zaključku letošnjega šolskega leta namerava mariborska Jadranska straža poslati na naš Jadran do 100 revnih, slabo razvitih otrok, ki jim je oddih na morju nujno potreben. Za tako velikopotezno socialno akcijo pa je potrebno veliko denarja. V ta namen je razpisala Jadranska straža veliko nagradno žrebanje, ki se bo vršilo 30. junija. Deležni ga bodo vsi oni, ki pristopijo k Jadranski straži kot člani ter plačajo vsaj letno članarino 12 Din ali prispevajo za

njene namene vsaj 10 Din. Jadranska straža je razposlala na naslove mariborskih občanov par tisoč okrožnic s položnicami. Vsakdo, ki plača navedeni znesek, se obenem udeleži tega žrebanja. Odrezek položnice nosi številko, s katero bo vsak plačnik soudeležen pri nagradnem žrebanju. Oni, ki plačajo članarino v gotovini v društveni pisarni v Gregorčičevi ulici 26, dobe pri plačilu nagradno številko. Nagrade so sledeče: Zlata moška zapestna ura, zlata ženska zapestna ura, vozna karta I. razreda od Šuške do Kotora in nazaj, štiri tedensko bivanje v Domu JS v Bakru, pet knjig I. kola pomorske biblioteke, letnik revije JS ter knjiga »Naše morje«. Vseh nagrad je 30. Gotovo bo to nagradno žrebanje znatno pomnožilo zanimanje za Jadransko stražo ter ji pridobilo obilo novih članov. S tem bo Jadranski straži obenem omogočeno izvršiti svoj program ter nuditi potrebni deci lep oddih na morju.

Govor dr. Koceta

Belgrad, 5. februarja. m. Včeraj popoldne je v sejni dvorani Narodne skupščine nadaljeval skupščinski finančni odbor z razmatiranjem proračunskega predloga za l. 1936-37 v načelu. Prvi je govoril poslanec Jure Kocet, član kluba JRZ, ki je v svojem podrugornem govoru repliciral na kritike novega proračuna od strani opozicijskih govornikov, ki so po njegovem mnenju ostali samo na analizi sedanjega stanja, povzročena od prejšnjih režimov, ter niso pokazali poti, po kateri je treba iti. Opozicijskim govornikom zamere, da sedaj tako ostro nastopajo proti proračunu, dočim so prejšnje proračune sprejemali tako mirno, zlasti oni famozni 7 novele zakona o neposrednih davkih. Govornik dokazuje, da v primeru z drugimi državami naš proračun ni prevelik, kakor se čisto naglas, temveč se tu postavlja samo problem pravične razdelitve davčnih bremen. Potrebno je, da se čim prej zavaruje in razbremeni mali človek, ki nosi vsa bremena, dočim se veliki in močni koristijo z vsemi mogočimi olajšavami, ki so jih prejemale od prejšnjih režimov. Sedanja vlada vsekar dela v smeri zboljšanja, kakor nam to že dokazuje ukinitve 7 novele zakona o neposrednih davkih, znižanje režijskih stroškov za popis in za izvedbo davčnega izenačenja. Razume se, da rezultati dosedaj še niso veliki, ker je nemogoče preko noči zamenjati obupno stanje, ki ga je sedanja vlada dobila od Gjordjevič-Nedeljevičeve finančne diktature. Dr. Kocet dokazuje, da bi skupen davek mogel dati državi tudi 800 milijonov dinarjev, namesto predvidenih 600 milijonov, in to v tem slučaju, če bi se v vsej državi enako plačeval, ter da bi se na ta način mogla znižati tudi pridobnina. Radi tega odobrava povišanje za 170 milijonov

od strani finančnega ministrstva. Mogel bi se povečati davek na rente, da bi se ustvarilo pravo sorazmerje napram ostalim davčnim oblikam. Zahteva znižanje pavšala s pravico za obrtnike, govori o potrebi revizije zakona o taksah, ki se v finančnem ministrstvu že pripravljajo. Odobrava smer, ki jo je zavzel finančni minister glede razdelitve in kontrole društvenega davka. Govori obširno o problemu denarstva in odobrava izdajanje bonov, ker smatra, da to ni nikaka inflacija, pač pa je to izdajanje dovoljena mera, katere se poslužujejo tudi druge države. Smatra, da je nujno potrebno vpostaviti normalni sistem ter dati konkretne predloge glede tega. V zvezi s tem govori o kmetijskih dolgovih ter smatra, da smo prišli do tega stanja radi tega, ker so prejšnji režimi reševali tega samo odlašajo, mesto da bi ga enkrat že rešili. Radi tega je treba podpreti kraljevsko vlado, ki se z največjo vnemo prizadeva, da bi popravila vse prejšnje napake in ki pripravljata tudi končno rešitev omenjenega vprašanja v skladu z interesi vsega gospodarstva. Govori o tujskem prometu in o javnih delih. Končno se izreka proti monopolizaciji šolskih knjig, ter zahteva, da se brišejo kazni radi taks na račune, s čimer je bilo krivično kaznovanih mnogo ljubljanskih trgovcev. Dr. Kocet je v svojem govoru tudi izrazil svoj zadovoljstvo, da imamo po 17 letih prvič pred seboj strukturalno jasen in pregleden proračun in da imamo pred seboj tudi zaključen obračun za l. 1933/34, kajti zaključni račun se prej ali slej niso predložili narodnemu predstavništvu ali pa z velikimi zamudami. Dr. Kocet izjavlja, da bo radi tega, ker ima popolno zaupanje v sedanja vlado, glasoval za proračun. Za njim je govorilo še več govornikov.

Tragedija v Tržiču

Tržič, 4. februarja.

Danes dopoldne je prišlo v Tržiču do velike žalosti, katere žrtvi sta postala zasebni uradnik Franc Stenovec in Ljubljanka Ana Skulca. Franc Stenovec je bil star 31 let; radi zelo slabih živcev pa družinsko življenje ni imel urejeno tako, kakor bi ga moral imeti. Posebno rad je hodil v Ljubljano, kjer se je pred tremi meseci seznanil z Ano Skulco, staro komaj 20 let. Med njima se je razvil prijateljstvo in Ana Skulca je prišla 27. januarja na Stenovecovo prigrbovanje tajno k Stenovcu v Tržič. Stenovec namreč ne živi skupno s svojo ženo, s katero se je nad leto dni pravdal za ločitev zakona. Ko so starši Ana Skulca izvedeli, da je odšla v Tržič, so takoj prihiteli za njo. Vse prizadevanje očeta, ki seveda ni mogel dovoliti, da bi njegova hčerka živela skupaj s Stenovcem v Tržiču, je bilo zaman. Svoje hčerke ni mogel spraviti nazaj v Ljubljano. Včeraj

je prišla v Tržič tudi Anina mati, ki je prav tako rotila svojo hčer, naj se vrne, češ, da ji bo vse odpuščeno. Pa tudi njene prošnje niso nič zalegle. Nad dve uri je mati stala pred vratmi Stenovecovega stanovanja ter vsa nesrečna premišljevala, kaj ji je storiti. Medtem pa sta v hiši počila dva strela. Nesrečna mati je takoj zaslutila, kaj se je zgodilo. Takoj je poklicala sosedo in obveščeni so bili tudi orožniki, ki so s silo vdrli v stanovanje. Prizor, ki se je nudil, je bil strašen: na postelji je ležal s prestreljeno glavo Stenovec, preko njega pa je bila sklonjena Ana, istotako s prestreljeno glavo. Dočim je bil Stenovec že mrtev, je bila Ana še pri življenju. Imela je prestreljene sence, in kakor kaže, je Stenovec ustrelil najprej Ano, nato pa se sebe. Takoj poklicani zdravnik dr. Pance je poskusil vse, da bo nesrečno Ano ohranil pri življenju. Vendar se mu to ni posrečilo in Ana je čez kake četrt ure izdihnila.

Ta prokleti alkohol...

Celje, 4. februarja.

Pred malim senatom okrožnega sodišča je sedel danes na zatočni klopi 24letni Gnus Dominik, po poklicu poljedelec, doma iz Koprivnice v smarskem okraju. Gnus je dne 17. marca 1935 v Vojskem sunil z nožem Simonška Franca enkrat v desno stran prsi, s čimer mu je ranil pljučno mrežo in pljuča, in enkrat v hrbet ter mu s tem prizadel površno prasko, ga torej telesno poškodoval in je bila prva poškodba za Simonškovo življenje smrtno nevarna. Nadalje je Gnus obdelal z nožem Potočnika Antona enkrat v desno lice, enkrat v levo stran hrbta, enkrat v levo nadleht in enkrat v desno stran hrbta. Zadnja poškodba je povzročila poškodbo pljučne mreže in pljuč in je bila torej ta rana za Potočnikovo življenje smrtno nevarna. Prav tako je Gnus z nožem lažje

poškodoval Ašiča Franca in Petana Janeza. Navedenega dne je večja družba popivala v Simonškovi hiši v Vojskem. Ko je družba nekaj časa pila, je začel Gnus izzivati, medtem ko so drugi mirili. Ko je Simonšek videl, kakšen je položaj, je pozval Gnusa k miru, navzoče pa, da se odstranijo iz hiše. To je bilo pa že povod, da je Gnus pograbil za nož in začel z njim mahati po navzočih in poškodoval kar po vrsti vse, kakor smo zgoraj omenili. Gnus se zagovarja, da so fantje napadli najprej njegovega brata Antona, pozneje navalili tudi na njega, zaradi česar da je potegnil nož in z njim trikrat vsek, ne da bi vedel, koga je zadel. Iz vseh poizvedb in na podlagi prič pa se je dokazalo, da je bil prav Gnus tisti, ki je ves večer izzival in hotel na vsak način povzročiti pretep. Za njegovo delo mu je sodišče prisodilo 1 leto strogega zapor.

Novorojenček za vrbo...

Celje, 4. februarja.

Dne 2. februarja popoldne je našel 12letni posestnikov sin Kač Stanko iz Spodnje Loznice pri Zalcu v bližini jezera Leopolda Janežiča za vrbo dete moškega spola, katerega je pripeljal potok Loznica. Najdeno trupelce je bilo odano v mrtvašnico na pokopališče v Zalcu. Ljudska govornica je kmalu osumila kot mater 28letno služkinjo Razdevšek Amalijo, ki je brez stalnega bivališča.

Imenovana je prišla 31. decembra pret. leta k posestnici Kramer Mariji na Zg. Loznici z namenom, da bi ostala pri Kramerjevih toliko časa, da bi dobila službo. Dne 15. januarja letos so Razdevškovo popadle nenadoma bolečine. Sama je rekla, da ima bolečine v želodcu, ljudje so pa spoznali v napadih porodne krče. Ko so se ti krči in napadi nadaljevali, je izjavila proti ljudem, da bo skočila v Loznico. Okrog osmih zvečer je šla iz hiše, se napotila proti potoku in kričala, da bo skočila v vodo. Zenske, boječ se, da bi res napravila kako neumnost, so šle za njo iz hiše, jo klicale, a Razdevškova ni dala od sebe nobenega glasu. Čez nekoliko časa je pa prišla od potoka ter izjavila proti ženskam, da je sedaj že dobra.

Naslednji dan so se bolečine na Razdevškovi poslabšale, zato jo je svak odpeljal k zdravniku, ki jo je preiskal in zahteval, naj pove, kaj je storila. Postavil ji je tudi termin. Ker Razdevškove le ni bilo k zdravniku, se je oglasil ta sam v njenem stanovanju z enako zahtevo, nakar mu je Razdevškova izjavila, da otrokovega trupla ne more najti, ker ga je najbrž odnesla voda.

Kakor zgoraj omenjeno so končno novorojenčka našli za neko vrbo ob potoku Loznica in oddali v mrtvašnico v Zalcu. Zdravnik dr. Lošnikar je ugotovil, da je bil otrok dozor in da ga

je mati po porodu umorila in vrgla v potok Loznico. Aretiranka je sprva vse tajila, končno pa priznala, da je porodila dete, katerega je zakopala za potokom Loznica. Za njega pa, da bi bila dete umorila in izjavila, da otrok pri rojstvu ni živel. V ponedeljek 3. februarja je bila aretirana.

Ponarejalci pred sodiščem

Celje, 4. febr.

Danes so se zagovarjali pred malim senatom celjskega okrožnega sodišča 21letni kleparski pomočnik Jože, 29letni delavec Lojze, 26letni delavec Ferdinand, 29letni tesač France in 35letni delavec France, kateri so bili obtoženi, da so proti koncu prejšnjega leta v gornjegrajskem okraju predvsem okrog Ljubna izdelovali lažne kovance po 20 Din in jih tudi razpečavali.

Jože, ki je po poklicu kleparski pomočnik, je prišel v začetku meseca oktobra 1935 v Gornji grad, kjer je bil približno 1 teden zaposlen pri Zehlu Jakobu s popravljanjem avtomobila. Ob neki priliki je omenil Zehlu, da zna ponarejati denar in da je bil radi tega že zaprt. Na Planini se je seznanil s Fracelom in Lojzetom, katerim je tudi povedal da zna ponarejati denar. 27. oktobra okrog polnoči je peljal France Jožeta na Lojzetov dom in mu pomagal nesti v nahrbtniku nekaj stvari, katere je kasneje rabil Jože pri ponarejanju denarja. Pelje je nato v sporazumu z Lojzetom izdeloval na njegovem domu iz bakrene plošče kličse. Tudi Ferdinand je opazoval priprave za ponarejanje kovancev in celo tolkel v železnem loncu steklovino, ki jo je mislil Jože primešati zlitini

Za umor očeta — sedem let robije

Maribor, 5. februarja.

Razprava proti mlademu viničarskemu sinu Antonu Pergerju iz Kuršincev, o kateri smo poročali v naši včerajšnji izdaji, se je končala v torek ob pol 13. Perger se je zagovarjal pred senatom petorice zaradi umora lastnega očeta Jožeta, ki ga je dne 30. novembra lanskega leta pobil na hišnem pragu z dvema udarcema motike. Ker se sodišče ni moglo prepričati, da je obdolženec namenoma usmrtil svojega očeta, ga je obsodilo samo zaradi uboja, in sicer na 7 let robije in trajno izgubo državljanских pravic.

za vlivanje kovancev. Da bi bili pri izdelovanju denarja bolj na varnem, so prenesli pozneje nahrbtnik s pripravami v drugo hišo na Dovnek. Obenem sta se nameravljala brata Lojze in Ferdinand iznebiti Jožeta in sta zato s pomočjo Francea nahrbtnik zopet odnesla iz koč in skrila v gozdu blizu Lesjakovega doma. Najprej sta izdelovala Jože in Lojze 5 do 6 kovancev, katere sta tudi vnovič. Okrog 90 kovancev je bilo najdenih v nahrbtniku, skrite v gozdu. Končno je bila vsa zadeva prijavljena oblastem in danes so vsi imenovani sedeli zaradi tega na zatožni klopi. Obsojeni so bili Jože na 2 leti robije, Lojze na 10 mesecev strogega zapor, Ferd na 3 mesece strogega zapor, France na 1 mesec zapor. Eden je bil pri današnji razpravi oproščen.

Pred odkritji o požaru v Mahrovi hiši...

Ljubljana, 5. februarja.

Danes ob 10 dopoldne se je sestala posebna razsodiščna komisija, obstoječa iz zavarovalnih strokovnjakov in stavbenikov. Ta bo določila točno škodo, ki je nastala po zadnjem požaru o podstrešju Mahrove hiše. Včeraj pa je prišla na lice mesta posebna preiskovalna komisija, da ugotovi na podlagi raznih sledov in dejanskega stanu vzrok požaru. V kratkem je pričakovati zanimiva odkritja in ni izključeno, da bo neka oseba zaradi suma požiga aretirana. V interesu preiskave za enkrat ne moremo obširneje poročati.

Vremenska poročila

Dom v Planici: na polmetrski podlagi 30 cm pršica, smuka idealna.

Kolce: —5, na 50 cm podlage 40 cm pršica, sneži od severa, smuka prav dobra.

Pokljuka: —5, sneži, severozapadni veter, 70 cm podlage, 70 cm pršica, smuka idealna.

Pohorja — Ruška koča: —3, 40 cm novega snega.

Seniorjev dom: —2, drobno mede, na 60 cm podlage 30 cm pršica.

Peca: —1 drobno mede, na 20 cm podlage 40 cm pršica.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sredo: Sv. Agata.
Jutri, četrtek: Sv. Doroteja.

Kaj bo danes

Dvorana Rokodeškega doma: Predavanje dr. Jože Pogacnika: »Nameščenec in lepa knjiga«.
Prosvetna dvorana Kodljevo: Ob 20 sestanek dekleškega odseka Salezijanske prosvete.

NARODNO GLEDALIŠČE v LJUBLJANI

Drama. — Začetek ob 20.

Sreda, 5. februarja: Dies Irae. Red C.
Četrtek, 6. februarja: Moliere. Red C.
Petek, 7. februarja: Zaprt.

Opera. — Začetek ob 20.

Sreda, 5. februarja: Prešmentani grad. Red Sreda.
Četrtek, 6. februarja: Ples v Savoju. Red A.
Petek, 7. februarja: Koncert Glasbene Matice ljubljanske. Izven.

Drama.

Ljubljanska drama pripravlja naslednje premiere: Nušič: Pot okoli sveta, Vesnić: Gosposki dom in Galsworthy: Družinski oče.

Opera.

Premiera Šostakovičeve opere Lady Macbeth. Od Janačkove Jenufe dalje nima operni repertoar nobenega dela, ki bi bilo tako močno dramatično in naturalistično napisano, kakor je Šostakovičeva Lady Macbeth. V njej je naslikano pravo življenje resničnega običaja in opera mora zapustiti neizbrisne sledove na vsakega poslušalca. Naša opera bo prva v naši kraljevini, ki bo izvedla to zanimivo operno delo, za katero se že sedaj poganjajo tudi druge največje opere v Evropi.

Lutkovni oder Obrt. vaj. doma uprizori v nedeljo 9. febru. ob 15. uri lutkovno dramo v 4 dejanjih »Dvorni norčak« kot krstno predstavo originalne slovenske lutkovne drame.

Generalna za petkov koncert pevskega zbora Glasbene Matice je pokazala, da bomo slišali izredno pomembna in učinkovita dela. Osterčev Magnificat se s spremljevanjem velikega orkestra izvrstno in ubrano sliši ter izredno močno vpliva na poslušalca. Švarova balada Brodnik, katero poje ga. Bernot-Golobova, je brez dvoma eden najučinkovitejših in tudi najbolj dramatično napisanih slovenskih samospelov. Mosolova Železovarnica pa je delo, ki bo brez dvoma postalo najprivlačnejša točka simfoničnih koncertov v sedanjem času. Slavenskega Religiozija je tako izredno zanimivo in močno učinkujoče delo, da kaj podobnega v Ljubljani še ni bilo izvajano. Zato obisk koncerta priporočamo prav vsakomur in bo gotovo tudi vsakomur žal, kdor bi zamudil ta redek užitek. Koncert bo v petek 7. t. m. ob 20 v opernem gledališču. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

III. komorni koncert letošnje sezone bo v ponedeljek, dne 10. t. m. ob 20 v Filharmonični dvorani. Ta večer nastopi znani godalni kvartet iz Dresdena, katerega člani so gospodje Fritsche, Schneider, Hofmann in Bülow. Izvajajo Haydnov, Beethovnov in Dvořakov godalni kvartet.

Slabega uspeha v srednjih in meščanskih šolah ni vedno pripisati učencu, temveč mnogokrat premalo individualni razlagi v šoli. Temu odgovorite, če se oglašate v Akademskem uradu dela, ki uraduje vsak dan od 11. do 12. ure na univerzi, dvoristi. Urad vam bo preskrbel cenenejši in vestnega inštruktorja ter bo tako pomagano vaši hčerki ali sinu in revnim akademikom.

Sadljarska in vrtnarska podružnica za šiško priredi strokovno predavanje v četrtek 6. febr. ob pol 8 zvečer v šoli. Govori g. Kafof o vzgoji špalirnega drevja. Pridite in pripeljite tudi druge, ki se zanimajo za umno sadjarstvo!

Pisarna Zveze združenih dečavcev in Društva združenih zasebnih in trgovskih namestencev v Ljubljani se nahaja na Tyrševi cesti 29, I. nadstropje. Uradne ure so od 9 do 13 in od 15 do 18.

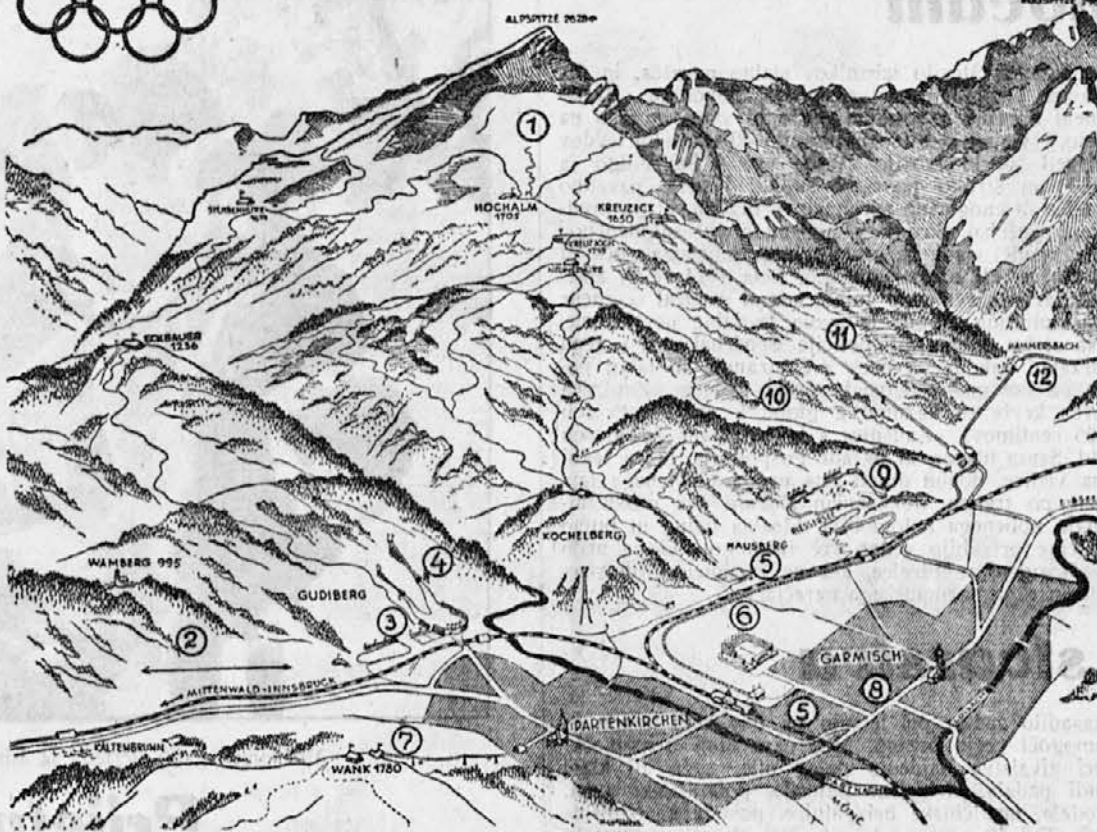
Vihar

Nad velikim delom Gorenjske in nad vsem Triglavskim pogorjem je divjal včeraj strahovit vihar. Posebno hud je bil ta vihar nad Stolom ter je segal nekako do Kranja. Vihar je podrli mnogo kozolcev, nekaterim hišam je odnesel strehe, na nešteti mestih je odnašal opeko, da ne govorimo o drevju, ki ga je veter ruval. Na drugem mestu poročamo o veliki burji, ki je bila na Pokljuki. Tam je bil v noči od ponedeljka na torek dvakrat prekinjena telefonska zveza. Burja je bila tu tem hujša, ker je bila spreminjena v snežni metel.

Promet radi viharja ni bil skoraj nikjer občutno moten. Pač leži na glavni cesti Jesenice—Kranj več izruvanih dreves — in to prav debelih — vendar bo to drevje danes gotov že odstranjeno, tako da tudi v tem oziru ne bo nobenih ovir.

Škoda pa, ki jo je vihar povzročil na stavbah, je znatna. Saj pomeni v sedanjih razmerah postavitve novega kozolca za kmeta skoraj neznosljivo breme. Ravno tako občutno zadene posestnika, če mora nanovo pokriti streho ali popravljati kaj drugega na svoji hiši.

Veter je sicer proti večeru ponehal, a je bil proti večeru še vedno močan. Vendar kake občutne nove škode čez noč po dosedanjih poročilih ni napravil.

Ozemlje za prireditve zimskih olimpijskih iger

Iz zgodovine zimskih olimpijskih iger

110 : 3

Da bodo imeli naši čitatelji točno sliko o zimskih olimpijskih igrah, bomo na predvečer otvoritve IV. zimskih iger podali še kratek pregled, kakšne so bile prve zimske igre in kako je sploh prišlo do tega, da je zimski šport postal sestaven del športne olimpijske revije.

O St. Moritzu pri Lake Placidu smo že poročali v prejšnjih številkah našega lista. Danes se par besedi o Chamonixu.

Pripravljalni olimpijski kongres za pariske olimpijske igre je leta 1922 razpravljal o predlogu, ki so ga stavili zastopniki Francije, Norveške, Kanade, Švedske in Švice, naj se vse panoge zimskega športa uvrstijo v stalen program olimpijskih iger. Predlog je bil sprejet in dve leti kasneje leta 1924 so Norvežani v Chamonixu prvič dokazali svojo veliko premoč nad vsemi narodi v zimskem športu.

Prve zimske igre v Chamonixu imajo vse znake, ki dokazujejo, koliko težko je bilo treba prebresti, da jih je bilo mogoče izvesti. Chamonix ni poznal dolge organizacije. Ampak v kljub vsem pomanjkljivostim pa je bilo jasno, da bodo zimske olimpijske igre odslej na programu prav tako vsako četrto leto, kot pa poletne.

Chamonix je bil za Norvežane — triumf — dosegli so naravnost bajne uspehe. Na 50 km so zmagali na čelu s Thorleifom Haugom, ki je pred kratkim umrl, štirje Norvežani. V teku na 18 km je bilo med prvimi šestimi pet Norvežanov. Zmagal je zopet Thorleif Haug pred svojim rojakom Grötnesbraatenom. Svojo premoč pa je izrazil še s svojo zmago v kombiniranem teku. Tudi v skokih je zmagal Norvežan Tullin Thams.

Njihova premoč je bila preprečljiva. Iz starih tekmovalcev so odnesli štiri zlate, štiri srebrne in tri bronaste kolajne. Edini Finec Niku je prelomil to sklenjeno vrsto s tretjim mestom, ki ga je dosegel pri teku na 18 km. Norvežani se niso udeležili vojaškega patrolnega teka, in tako so zmagali Švicarji pred Finci in Francozi.

Vožnja z bobom

V tej panogi so tekmovali samo v četvorki; vožnja v dveh se ni bila znana. Startalo je pet držav. Zmagovalci so bili Švicarji, ki so v vseh štirih vožnjah dosegli najboljši čas.

Drobiž iz domovine

Šahovski turnir v Novem Sadu

Uprava novosadskega šahovskega kluba je imela sejo, na kateri je razpravljala o načrtu šahovskega turnirja, katerega misli prirediti v mesecu marcu v Novem Sadu. Novosadski šahisti se nadejajo, da se bo za ta turnir posrečilo pridobiti češkega vele mojstra Flohra in tudi nekatere druge svetovne mojstre. Od domačih vele mojstrov in mojstrov bi sodelovali tudi dr. Milan Vidmar, Vasja Pirc, Nedeljković, König, Vuković, Astaloš, Brenner in drugi znani jugoslovanski šahisti. Turnir bi trajal nekako 20 dni.

Kriza malih žag

Kakor v Sloveniji, tako občuti tudi bosanska lesna industrija težo prekinjenja izvoza lesa v Italijo. V tem oziru so bile najbolj prizadete male žage, katerim so sedaj tudi domača tržišča prevzela velika lesna podjetja, kakor Šipar, Našička, Vardar in Ugar. Vsa ta velika podjetja skušajo izgubo svojega mednarodnega trga nadomestiti z domačim trgom ter se jim je že skoro posrečilo zaradi svojih nižjih prodajnih cen tržišča prevzeti. Družba lastnikov malih žag je začelo akcijo, naj bi te velike trditve odkupile gotove količine lesa ter s tem rešile male žage popolnega propada. Podjetje Šipar je bilo takoj voljno prevzeti večje količine tega lesa, vendar pod pogojem, da se družbi posreči dobiti posojilo od Državne hipotekarne banke, s katerim bo mogla odkupiti te količine lesa.

Ribarski muzej v Crikvenici

Centrala ribarskih zadrug v Crikvenici je začela z akcijo, da bi se tamkaj osnoval ribarski muzej. Začasno naj bi se uvedel muzej, v katerem naj bi se zbralo vse, kar je v zvezi z ribarjenjem od najstarejših časov do današnjih dni. Tako bi mogli inozemci in tudi domačini spoznati se z vsem, kar je v zvezi z ribarstvom in njegovim razvojem.

Elektrika ubija

V Zitnjaku, v neposredni bližini Zagreba, se je včeraj rano zjutraj dogodila smrtna nesreča, katere žrtev je postala neka mlekarica, ki je vprav peljala

cani reševalni avto, so šele ugotovili, da je nesrečna mlekarica že mrtva in da je njeno smrt povzročila visoka napetost električnega toka, ker se je bila Barica Novak zapletla v žice, ki so ležale na tleh in jih je v noči divjajoči vihar raztrgal in pometal ob tla.

Potres

Včeraj dopoldne je bilo tudi v Ljubljani čutiti okrog četrta na deset potresni sunek, vendar v Ljubljani ni napravil nobene škode. Precej močnejši je bil potresni sunek na Gorenjskem. Tako poročajo iz Repen, da je bilo tresenje tam tako močno, da so ljudje v strahu zbežali celo iz cerkve, kjer so bile ravno duhovne vaje. Na Spodnjem Brniku pa je bil potresni sunek tako močan, da sta se podrli v hiši št. 86 dve steni, na več hišah pa so se preklecnili s streh dimniki. Ravno tako so tudi v Cerkljah pri Kranju padali s strehe dimniki, opeka, omet s stropov, zelo pa se je zamajal celo cerkveni zvonik. V takih slučajih zbeže ljudje navadno iz hiš. Tako so storili tudi včeraj v bojzani, da bo potres trajal dalje časa in da bo vse porušil. Vendar je trajal potresni sunek le nekaj sekund in so se ljudje zopet vrnili k hišam ter začeli popravljati, kar je potres poškodoval.

Napad na avto

Sibenik, 5. februarja. V nedeljo so se z avtom vozili nekateri ugledni šibeniški meščani, med njimi tudi narodni poslanec Dane Skarica iz hrvatske svečanosti v Drnišu nazaj v Sibenik. Med poljo pa so jih v neki zaseki, preko katere vodi pot, s kamenjem obsuli neki zlikovci, ki so jim k sreči razbili vsa okna, dočim potnikov samih niso nič poškodovali.

Deček preprečil železniško nesrečo

V Ravnem v Hercegovini je neki 13 letni deček zgolj slučajno preprečil veliko železniško nesrečo, ki bi se sicer zgodila na odprti progi v smeri proti Dubrovniku. Deček je slučajno stikal po progi in med postajama Ravna in Zavalja opazil, da je ena od tračnic počila na tri dele. Deček se je takoj zavedel nevarnosti, ki je s tem nastala za prihajajoči vlak ter je stekel k bližnjim kmetom, ki so prihajajoči vlak z znamenji ustavili in vlakovodjo opozorili na pretečo nevarnost. Progo so nato popravili in vlak je mogel nadaljevati pot ter se izogniti nesreči le po fantovi zaslugi.

Žrtvi poklica

V noči od 1. na 2. februar je prišlo na progi Čačak—Gornji Milanovec do hude železniške nesreče. Potniški vlak št. 311 je povozil pri nekem križišču čuvarja križišča Savo Ristića, ki je ta čas bil dežurni. Sava Ristić je moral pričakati vse vlake, ki prihajajo po progi bodisi z ene ali druge smeri. Ko je tudi usodnega večera odpravil nekaj vlakov, je sedel v čuvarnici in se razgovarjal z nekaterimi vasčani. Nato je legel v posteljo, ker je imel čas do druge ure jutraj, ko pride 10 minut po drugi uri potniški vlak iz Čačka. Ko pa je ta vlak privozil, je prišlo na nepojasnjen način do smrtno nesreče. Vlakovodja je na križišču opazil, da je prišel nekdo pod vlak. Takoj je zaustavil stroj, vendar je bilo že prepozno. Kajti nekaj metrov od proge je ležal na tleh ves razmesaren pokojni Savič, ki je postal skoraj gotovo žrtev poklica. Pravega in neposrednega vzroka nesreče doslej še niso mogli ugotoviti. Domnevajo pa, da je vlakovodja dal znak o bližanju vlaka v zadnjem trenutku, da je tedaj Ristić hitro skočil proti rampam in da je ravno v tej naglici bil Ristić premalo previden. Uleglo pa se mu je tudi spodrsniti ali sicer kaj pripetiti, kar ga je oviralo, da se ni mogel pravočasno umakniti pridruženemu vlaku.

Na progi Visoko—Sarajevo pa je prišlo 2. februarja do nesreče, katere žrtev je postal železniški zvanjenik Smajo Ajdinović. Bil je istokotni čuvar in je imel svojo čuvarnico na progi Visoko—Sarajevo. Ko je 2. t. m. privozil mimo njegove čuvarnice tovorni avtomobil, je Ajdinović prišel iz čuvarnice, vendar pa tako nesrečno in obenem neprevidno, da se je z glavo zadel ob lokomotivo. Silen udarec ga je vrgel nekaj metrov od proge. Na tleh je obležal s popolnoma razbito lobanjo. Njegova svetilka je bila najdena na drugi strani proge kakih 10 metrov daleč od proge. Osebe vlaka je nesrečo sicer opazilo ter so vlak takoj ustavili. Ajdinoviću pa niso mogli ničesar pomagati, ker je na mestu izdihnil.

Podeželska manica, ki ji je vid skoraj popolnoma opešal, prosi svojega sina, naj pogleda v časopis, kakšno vreme napovedujejo. Ko ji je Janez povedal, da se še vedno obeta dež, ženica vsa ogorčena reče: »Za božjo voljo, kaj pa vendar mislijo! Pri nas imamo pa še ves krompir zunaj na njivi.«

Film v besedi in sliki

„Črne oči“

Francoski filmi kljub vsej svoji višini nimajo v Ljubljani prijetne usode. Umetniško in igralsko so daleč pred drugimi, z njimi tekmujejo v tem oziru le najboljši ameriški, angleški ali dunajski. Režiserji kakor je Julien Duvivier, Clair, igralci kakor Baur so v filmskem svetu redko sejani.

Po svetu vedo višino francoskega filma ceniti. Francozi so v tej umetniški resni, moralni, človeški — torej same lastnosti, kakršne pri tej umetnosti po navadi pogrešamo. V Ljubljani dosti tožimo o kvaliteti filmskih programov — če zaide k nam kak kvaliteten francoski ali drugi film, se veseli praznine v dvorani — kljub vsem svojim odlikam, kljub grandioznosti, kljub nedosegljivemu humorju, ki je zmeraj pristen in nič nemogoče. Ni čuda, vsa leta po vojni smo bili izročeni na milost in nemilost nemškemu programom, ki so nam jih servirali nacionalna ali manj nacionalna podjetja. Stremiljena v našem kinopodjetstvu so ostala približno taka, kakor so bila, program se boljša v toliko, v kolikor se zaradi dviga vse produkcije mora — ljubljanski slager pa ostanejo se zmeraj filmi »aus lieber, alten Zeit«, z rahlim cesarsko-kraljevim huzarskim privzokom in s sentimentalnostjo za odcvetele duše.

To vprašanje je še vredno večje pozornosti; tu ga je treba omeniti, v kolikor se značilno pokaže ob kakem dobrem filmu, kakor so »Črne oči«. Film spada v tisto vrsto del, ki stoji na igralcih, njegova nosilca sta Harry Baur, Jean Valjean iz francoske izdaje »Les Misérables« in Simone Simon. Vsebinska je vsa v slogu ruskih romans — dober oče, ki igra dvojno vlogo: proti otroku še kaže bogataša, v resnici je natak, trpin, ki hoče z zadnjimi silami hčeri ustvariti zaslanjeno življenje, dokler slučaj ne razkrije njegovega življenja. Zaradi zanimivosti se dejanje vrši v predvojni Rusiji in je polno ruske muzike in barvitosti, toda njegovo središče sta Harry

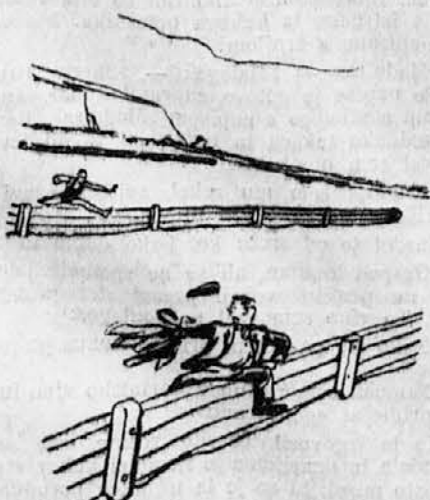
Baur in Simone Simon, dva velika igralca, vredna deset ali dvajset drugih imen, ki jih cenimo. »Črne

Simone Simon, ena najboljših francoskih filmskih in gledaliških igralk, ki igra glavno vlogo v »Črnih očeh«.

oči« so film za ljudi, ki ljubijo tudi v kinu vsaj malo globoke in pretresljive umetnosti.

Premiera je noč v kinu »Sloga«.

»Zlomka, kje pa naj človek ve, da je ukradel obleko ravno svetovnemu mojstru v teku čez zapreke.

Srečni otočani

506 prebivalcev otoka Sarka je nedvomno naj-srečnejše ljudstvo v Evropi, dasi tiči njih domo-vina se sedaj v srednjem veku in kljubuje vsakemu napredu. Sark leži v Rokavskem prelivu ob fran-coski obali, spada k Guernesyskemu otočju, se na-haja pod angleško nadoblastjo, a v resnici je samo-stojna država od leta 1226, ko je priznal Hen-rik III. njegovo neodvisnost. Sedanji »seigneur«, gospa Daly-Beaumont, edinka po svojem očetu, biva v prijazni vili sredi velikega parka in uživa po prednikih podedovane vladarske pravice. A slednje niso posebno razsežne. Seigneur ima samo en pri-vilegij: lahko potuje in gre na lov kamorkoli pod pogojem, da ne bo delal na poljih škode. Podaniki ga ne morejo zavidati, ker itak imajo vsi enake lastne hiše in vrtove. Na otoku ni nobenega mesta. Če pa bi bil »seigneur« krivičen, ga lahko obsodi doživljenjski sodnik, sénéchal, na globo ali celo zapor, kakor vsakega navadnega smrtnika. Davki so neznatni. Otočani imajo samo dva uradnika s stalno plačo: učitelja in grobarja. Poravnajo ta račun s pšenico lastnega pridelka. Razen tega ob-stoja »kuluk«: tri dni vsakoletnega dela na javnih cestah. Krčme, pasji davek in turisti krijejo vse osta-

le izdatke. Število izletnikov stalno narašča, in dr-žavna blagajna ima vedno več dohodkov. Parla-ment zboruje v šolskem poslopju samo en dan na leto. Njegovi člani so zastopniki 40 starejših fevdov izmed 50, ki tvorijo skupaj vso 6 km dolgo in 1800 m široko površino otoka. Kmetje navadno molče in enoglasno sprejemajo proračun, ki ga pred-laga sénéchal. Slednji je imenovan po »seigneurju«, a v resnici vlada na otoku. Nima nobenega opravka z zločini ali brezposelnostjo. Leta 1914 se ni zme-nil Sark za svetovno vojno, ker ni smatral seigneur za potrebno stopiti iz svoje fevdalne nevtralitete. Na otoku nimajo niti policije. Sénéchal nosi v žepu državni zakonik, zvezek z 8 stranmi, in takoj po-ravna vse malonukostne kazenske zadeve. »Zaušnica brez krvi« se kaznuje z globo v znesku 25 sou (25 centimov). »Zaušnica s krvjo« stane že 36 sou itd. Samo hlapec, ki okrade gospodarja, mora takoj na vislice, dočim doleti ista usoda poklicnega tata šele po tretjem dokazanem zločinu. Na otoku ni-majo nobenega avtomobila. Idealna tišina in bujno zelenje privabijo vedno več izletnikov, ki pa malo nadlegujejo prebivalce, ker ne razumejo njihovega starinskega normanskega narečja.

Delavnica stvarstva

Francoski zoolog prof. Lucien Quenault go-vari v delu »Izvor živalskih vrst« o duhovitosti po-sameznih naravnih pripomočkov. Zaklopni gumbi, s katerimi so zdaj opremljene rokavice, obleke, aktovke, so bili izumljeni leta 1880 na Francoskem. Toda neka vrsta morskih rakov je opremljena z istimi zaklopniki, ki pritrjujejo stisnjen rep na tre-buh. Vzbokli »gumbi« na trebuhu točno odgovar-jajo luknjicam na repu. Nasilno »odpet« rak se ta-koj posluži svoje možnosti in s prasketanjem zopet pirpne rep. Cebela ima dva para kril, dasi izgleda med letom, da so enojna. Gorenji rob spodnjih kril je opremljen s kaveljčki, ki jim odgovarjajo iz-rezki na spodnjem robu gorenjih kril. To šarnirsko

nasadilo zedinja pri letanju po dve krili v eno in omogoči večjo brzino. Med naravnimi pripomočki pri živalstvu najdemo poleg pile, noža ali klešč tudi padala, električne baterije, potapljaški zvon, godala, medicinske brizgalnice, posode s strupeni-mi plini in mnogo drugih. Vsi slični pripomočki so enostavnejši in učinkovitejši od umetnih izdel-kov človeške tehnike. Največjo skrivnost stvarstva pomeni razvoj posameznih delov celotnega organa. Rakovi trebušni gumbi bi bili brez pomena, če bi se istočasno ne oblikovale vdrtnine na repu ali na-robe. Znanost ni v stanju pojasniti razvojne za-kone slične doslednosti.

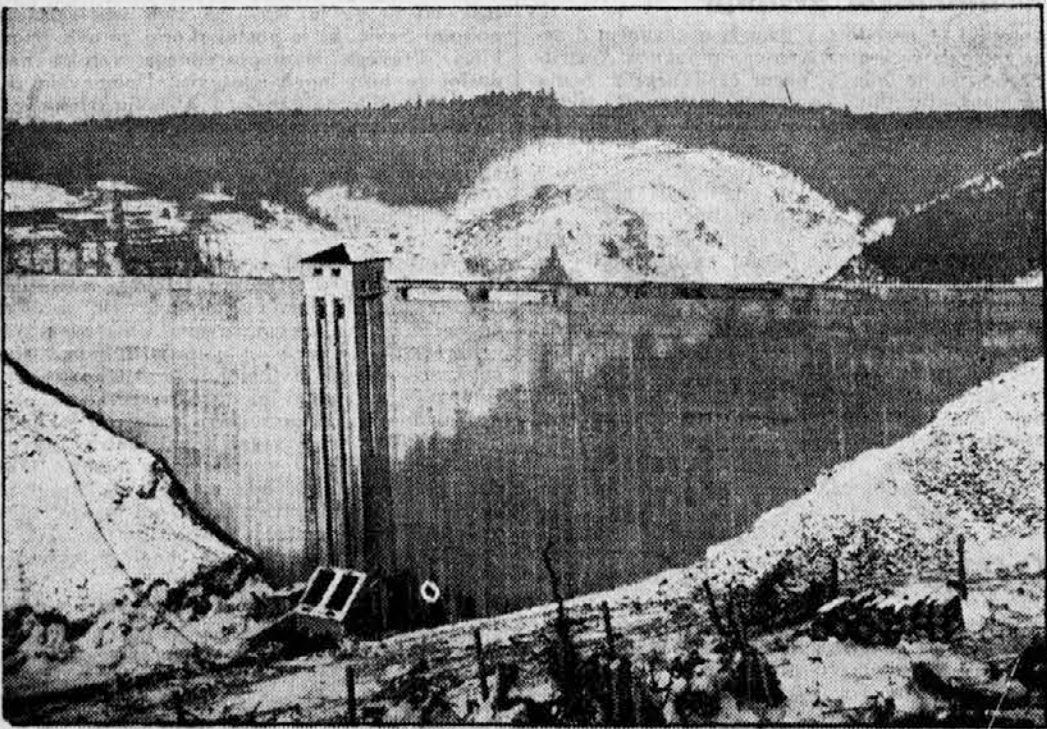
Hiralnica za živali

Londončani, ki se hočejo iznebiti katerekoli ži-vali, jo navadno peljejo v zoo. Uprava sprejme brez ugovora vse, tudi navadne kučke, ker so po-klonili različni dobrotniki veliko denarja za vzdr-ževanje zapuščenih živali. Med stanovalci »hiral-nice« je največ papig, ki imajo zelo dolgo življenje. Otroci jih podedujejo po starših in vnuki po stari materi. Tretje pokolenje navadno ne ve kam s pti-co in jo pošlje v zoo. Neki lord se je moral ločiti od krasne modre indijske papige, ker je prevzela med njegovo dolgo službeno odsotnostjo preveč psokv od služinčadi. Lordova soproga še vedno redno obiskuje papigo v hiralnici, dasi jo ta stalno pozdravlja z izrazi iz slovarja vinjenih mornarjev. Neki bogati lovec je lani poklonil lepo antilopo, ki jo je sam pripeljal iz Afrike. A žival je odklanjala vsako hrano in se ni zmenila za družbo. Uprava je vprašala lastnika, če antilopa ni vajena posebne

hrane? Dobila je nepričakovan odgovor: »Žival ni razvajena in je vedno jedla isto kakor jaz sam. Zgodaj dobi kruh z maslom in gnatjo in kozarec močnega čaja. Zvečer popije dve časi whiskyja s sodovko.« Uprava je morala vrniti antilopo last-niku, ker je smatrala slično hrano za protinaravno. Dolga leta biva v hiralnici velikanski udav, ljub-ljenec vdove po visokem indijskem častniku. Starka je morala naposled sama v hiralnico in vsa objo-kana ga je prinesla v zoo. Njeni sorodniki se ni-kakor niso mogli ogreti za kačo, ki jo jim je po-nujala.

London ša dalje brez mesa

Iz Londona. Na shodu klavniškega delavstva, ki je bil sinoči, je bilo sklenjeno, da se še ne ustavi stavka v Smithfieldskih klavnicah.

Vodovodni jez v Zillerbachu na Harzu, ki bo oskrboval vso osrednjo Nemčijo z vodo.

U 38

Pustolovščine nemške podmornice v svetovni vojni

Neki človek je plaval po vodi, krčevito se oprijemajoč velikega bruna, na deski poleg njega pa se je gugal majhen psiček. Deska se je dvi-gala in padala po visokih valovih, a psiček je izvrstno vzdrževal ravnotežje kot najboljši mor-nar; tudi val ga ni mogel odpluti z deske, tako trdno se je držal na njej.

Približali smo se nesrečnikom. Mož, ki se je oklepaval bruna, je bil starček sedemdesetih let, in kot je kazala njegova obleka, kurjač. Poteg-nili smo starca na krov in nato tudi psička. Starcu so od miraza šklepetali zobje in njegova pleša je bila popolnoma plava od miraza.

Nato smo jo ubrali v polnem diru za rešil-nimi čolni.

Naš usmiljeni kuhar je prišel na krov in po-nudil starčku kozareček konjaka, da bi se ogrel. Komaj je starček ogledal steklenico s konjakom, je zaživel, kot bi ga prešinilo novo življenje. Se-gel je z obema rokama kar po steklenici in jo izpil do dna.

»Stoj!« je žalostno zaklical kuhar, »to je ven-dar naša zadnja steklenica!«

Toda starček se ni zmenil za njegovo skrb in bi bil prav gotovo umrl za zastrupljenjem z alko-holom, če bi imel kuhar še kako steklenico pri roki.

Približali smo se prvenemu rešilnemu čolnu. Bil je do kraja napolnjen z ljudmi.

»Sprejmite tega moža v čoln!«

Toda oni so se upirali z vso silo. Ukazal sem jim, naj se nam približajo. Morje je vrglo čoln proti podmornici, da je zadel ob našo steno. Dva naša moža sta priskočila in prijela čoln; starca in psička smo hitro preložili in porinili čoln od pod-mornice. Zdaj je znova pridrvel val in rešilni čoln znova vrgel proti podmornici. Zašel je pod naše

minske odbijače in se tam ujel; novi val je čoln do vrha napolnil z vodo.

Tedaj je zakričal stražni častnik: »Hitro pod vodo! Torpedovke!«

Vse je planilo pod krov. V naslednjem tre-nutku smo se že potapljali. Nekdo je rekel poleg mene:

»To imamo od naše proklete dobrote!«

Bil je res zadnji trenutek, da smo se rešili. Kaj je bilo z onimi ljudmi v čolnu, ne vem, več kot verjetno pa je, da so se potopili. S tem, da smo hoteli rešiti starca in malega psička, smo torej pogubili trideset drugih življenj! Toda naša krivda to gotovo ni bila.

V naslednjih dneh smo brez posebnih težav potopili še več francoskih parnikov. To je bilo lepo za naš seznam potopljenih ladij, še lepše pa za našo domovino. Toda mi smo polagoma po-stajali navadni hlapci, zato se nam sploh ni zdelo več vredno govoriti o potopljenih tonah. Naših zaslug niso več upoštevali, komaj so se še zme-nili za visoke številke v našem seznamu. Večje važnosti za nas pa je postajalo čudovito hranivo, ki smo ga našli na vseh uničenih francoskih la-djajh; našli smo cele zaloge konzerv, zelenjave, gob in mesa. Še danes čestokrat sanjam o veli-kem zaboju konzerv, v katerih je »plaval« mor-ska sipa v olju: »Calamare in sua tinta!«

Nihče razen mene ni hotel uživati te sipe, ker je bila preveč nenavadnega okusa. Jaz pa sem polagoma izpraznil ves zaboj. Do konca vojne sem vselej, kadar sem si hotel kaj prav poseb-nega privoščiti, jedel: »Calamare in sua tinta!«

Naš jedilni list je postal odslej z vsakim dnem bolj izbran in vsakovrsten, kot na naši prvi vož-nji po Sredozemlju.

Naš kuhar je spet pričel s svojo staro navado, da je pregledal kuhinje in jedilne shrambe na parnikih, ki smo jih potopili.

Na nekem francoskem parniku se je pravkar kuhalo kosilo, ko smo ga potapljali. Naš kuhar je do konca skuhal jedi, nato smo jih preložili na

Mornarjev grob. Prizor iz filma Poslednji štirje s »Santa Cruz«.

Prijetno mesto

Mestna uprava v Harbinu, mandžurski pre-stolici, je sklenila zavarovati svoje področje z bo-dečo žico, Banke, borza, plovidbe, trgovska in obrt-na zbornica so zbrali v ta namen več tisoč kitaj-skih dolarjev. Harbin veliko trpi od kitajskih raz-bojnikov, hunhuzov, ki stalno ugrabljajo ugledne meščane in zahtevajo visoke odkupnine. Ruski mla-denč Borisov, ki se je povrnil iz tega ujetništva, pripoveduje, da živijo hunhuzi na peščenem otoku sredi reke 15 km od mesta. Njih podzemeljska skrivališča so dokaj udobna, opremljena s prepro-gami in kurjavo, a tako dobro zakrpana, da klju-bujejo vsem zasledovalcem. Razbojniki redno spre-jemajo sorodnike in predvsem matere ujetnikov, ki

jih privežejo v gozdu in neusmiljeno bičajo vpricho obiskovalcev, da bi čimprej dobili denar. Borisov je plačal 2 tisoč dolarjev. Mati dečka Vasiljeva, ki se ni odzvala na povabilo »pridite zvečer ob 8 pred severna mestna vrata, da boste videli našega uje-tega sina« je prihodnji dan dobila njegov odrezani uhelj. Razbojniki so oboroženi, imajo celo stroj-nice, se dobro razumejo z oblastmi in se nikogar ne boje. Borisov je srečal takoj po povratku domov v mestnem avtobusu razbojniškega glavarja, ki je sprejel njegovo odkupnino. Kitajec se mu je vljudo priklonil. Samo ujeti lovci uživajo nekaj prostosti. Hunhuzi imajo radi divjačino in pošteno delijo plen z lovci v dve enaki polovici.

Razprodana predstava

Cirkus Orlando Bucci, ki je dokaj malo za-sluzil v nekem furlanskem gnezdu, je nedavno na-povedal koncert svetovnoznane tenorja, ki bo na poti iz Amerike v Pariz pel arije iz »Tosca«, »Tra-viate« in »Rigoletta«. Predstava je bila seveda raz-prodana tembolj, ker so zaman oblegali dan poprej poročevalci in radovedneži edino mestno prenoči-šče: slavnj pevec je bil utrujen po dolgi poti in je odklonil vsako izjavo. Nihče se ni zmenil za konje, leve in telovadce, ki so otvorili večer. Zato je po-zdravilo besno ploskanje nestrpno pričakovanega pevca. Tenor se je priklonil. Spremljevalec je od-pril glasovir, koncert se je pričel. »Božanski glas!« so trdili eni. »A kako volto doni!« so obžalovali drugi. »Dvorana je preslaba.« Pevec je odpiral usta in dvigal roke. Nenadno je nekdo zakričal: »Sleparji! To je gramofon!« Množica je planila na oder, kjer je res našla skriti gramofon. Pevec je pobegnil, a policija ga je le dobila in ugotovila, da je bil to Buccijev nečak, mož brez posluha, ki je samo odpiral usta. Cirkus je dobro zaslužil na ta način v petih različnih krajih, toda šestič mu je izpodletelo.

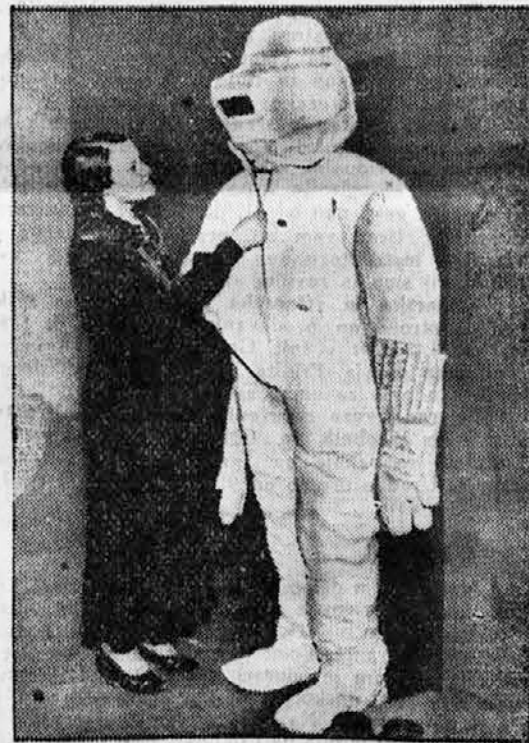
Zdravnik in barve

Pet izmed vsakih sto ljudi je navadno več ali manj slepih za barve. Ta nedostatek je nedopusten pri mornarjih, letalcih, železničarjih. Ena od naj-starejših angleških medicinskih fakultet je ugotovi-la pri letošnjih izpitih med 70 kandidati 9 oseb z daltonizmom, tako se imenuje napaka. Nekateri od njih niso zapazili živoredečega izpuščaja, ki je prva napoved skrlatinke. Neki kandidat ni opazil rumenkaste barve polti pri zlatenici. Vsi deveteri so komaj zagledali v drobnogledu povzročitelja jetike. Profesorji niso vedeli, ali bi podelili diplome sicer dobrim zdravnikom, ki niso v stanju opaziti zuna-nje znake razširjenih bolezni. Fakulteta je imela posebno sejo in naposled priporočila deveterici, da bi se posvetila rentgenologiji. To je edina medi-cinska panoga, kjer je daltonizem celo koristen. Za barve slepi ljudje ločijo luč od sence celo bolj ka-kor osebe z normalnim vidom.

Na svetu je 14.000

zasebnih aeroplanov

Angleški letalski urad objavlja statistiko o stanju privatnih aeroplanov. Največ jih imajo Zdu-žene države in sicer 7200. V Franciji jih je 220, v Nemčiji 1800, v Angliji 1570, v Italiji 500, na Polj-skem 200, v Belgiji 180, na Češkem 150. Manj kot 100 jih imajo še Španija, Argentina, Japonska, Svi-ca, Nizozemska, Jugoslavija in Ogrska. Skupno število vseh teh zasebnih aeroplanov znaša 14.000.

Azbestna obleka za gasilce pri letalskih požarih — v hangarjih itd., kjer imajo opravka s samo raz-beljeno kovino.